

PIRKKALAN KUNTA

Kunnanhallitus
7.10.2024 § 251
PIR/210/5202/2021

§ 251 Pirkkala–Linnainmaa-raitiotien rakentaminen**Päätösehdotus**

Kunnanhallitus ehdottaa, että valtuusto päättää seuraavaa:

1. Pirkkala-Linnainmaa-raitiotie rakennetaan vaiheittain toteutussuunnitelmaraportin vaihtoehto C mukaisesti. Vaiheessa 1 rakennetaan Sorin aukio - Partola ja Kaupin kampus - Niihama -osuudet.
2. Pirkkalan kunnan osuus vaiheen 1 osalta on Tampereen Raitiotie Oy:n tilattavissa Pirkkala-Linnainmaa-allianssilta. Pirkkalan kunnan osuus raitiotien vaiheesta 2 Partola-Suuppa, on raitiotieyhtiön tilattavissa allianssilta, kun valtion tuki ja edellytykset vaiheen 2 rakentamiseen ovat varmistuneet ja Pirkkalan kunnanhallitus on sen vahvistanut.
3. Vaiheen 2 Pirkkalan kunnan osuuden Partola-Suuppa investointipäätös tuodaan valtuustolle uudelleen päätettäväksi, mikäli hankkeessa tai sen valtionosuuden oletetussa määrässä tulee olennaisia muutoksia.
4. Toteutusvaiheen 2 Partola-Suuppa osalta tämä päätös ei sido kuntaa suhteessa Pirkkala-Linnainmaa-allianssin palveluntuottajiin. Vaiheen 2 liittyvien hankkeiden aloittaminen edellyttää kunnanhallituksen erillisen tilauksen.
5. Pirkkalan kunta osallistuu Tampereen Raitiotie Oy:n myöhemmin järjestämään maksulliseen suunnattuun osakeantiin tai osakeanteihin ja tekee enintään 0,37 milj. euron sijoituksen yhtiöön vaiheessa 1 ja enintään 0,84 milj. euron sijoituksen vaiheessa 2.
5. Mikäli Tampereen kaupunginvaltuusto ei tee päätöstä 30.11.2024 mennessä toteutussuunnitelman vaihtoehdosta C, Suuppa-Linnainmaa, asia tuodaan uudelleen päätettäväksi.

Esittelijä

Pormestari Jarva

Valmistelija/lisätiedot

Yhdyskuntajohtaja Jouni Korhonen, puh. 050 5123981
etunimi.sukunimi@pirkkala.fi

Asian esittely

Valtuusto hyväksyi Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien hankesuunnitelman 24.4.2023, valtuutti Tampereen Raitiotie Oy:n laatimaan hankkeen toteutussuunnitelman ja asetti aikataulutavoitteeksi, että lokakuussa 2024 tulee olla mahdollista suunnitteluvalmiuden puolesta päättää raitiotien rakentamisesta. Valtuusto asetti myös rakentamispäätöksen ehdoksi, että valtion tuki raitiotien rakentamiseen tulee varmistua ennen

investointipäätöksentekoa. Tampereen kaupunginvaltuusto teki samana päivänä vastaavan sisältöiset päätökset.

Hankintakilpailun jälkeen uuden Pirkkala-Linnainmaa-allianssin kehitysvaihe, toteutussuunnittelu alkoi lokakuussa 2023. Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien allianssisopimus on allekirjoitettu 4.10.2023. Kehitysvaiheen aikana on laadittu mm. raitiotiekaduista katusuunnitelmat, jotka ovat olleet esillä yleisölle kahdesti, luonnos- ja ehdotusvaiheissa. Katusuunnitelmia on esitelty mahdollisuuksien mukaan yhteisissä tilaisuuksissa vireillä olevien asemakaavojen kanssa. Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien toteutussuunnitelma valmistui, julkaistiin ja lähetettiin lausuntokierrokselle 16. syyskuuta. Lausuntopyyntö toimitettiin 110 sidosryhmälle. Lausuntoaika päättyi 4. lokakuuta klo 12.

Tampereen kaupunkiseudun MAL-sopimus kaudelle 2024-2027 on hyväksytty valtuustossa 16.9.2024. Tampereen kaupunginhallitus hyväksyi MAL-sopimuksen ja esitti sen edelleen valtuustolle hyväksyttäväksi 16.9.2024 kokouksessaan. MAL-sopimuksessa on varattu valtiontukea 55,0 milj. euroa Pirkkala-Linnainmaa-raitiotielle. Tästä summasta on 0,5 milj. euroa varattu aiemmin valmistuneen hankesuunnitelman valtiontukeen, 4,0 milj. euroa toteutussuunnitteluun ja 50,5 milj. euroa rakentamiseen MAL-kaudella 2024-2027.

Pirkkala-Linnainmaa-raitiotie on toteutussuunnitelmassa esitetty toteutettavaksi kahdessa toteutusvaiheessa. Ensimmäisen toteutusvaiheen sisältö on pyritty sovittamaan MAL-kauden 2024-2027 valtiontuen rahoituskehukseen.

Toteutussuunnitelmassa on kolme hankevaihtoehtoa. Vaihtoehto A on hankesuunnitelman mukainen vertailuvaihtoehto, jossa koko Suuppa-Linnainmaa-raitiotie rakennettaisiin kerralla vuosien 2024-2028 aikana. Vaihtoehto B on vaiheittain toteutettava hanke Partola-Linnainmaa. Vaihtoehtoon B vaiheessa 1 raitiotien rakentaminen ulottuu itäisellä ratahaaralla Niihaman pysäkille asti. Vaihtoehtossa B vaihe 2 sisältää itäisellä ratahaaralla Tampereen kaupungin alueella osuuden Niihama-Linnainmaa. Vaihtoehto C on vaiheittain toteutettava hanke Suuppa-Linnainmaa. Vaihtoehtossa C vaiheessa 1 rakennetaan eteläisellä ratahaaralla osuus Sorin aukio - Partola ja itäisellä ratahaaralla osuus Kaupin kampus - Niihama. Vaiheessa 2 rakennetaan osuus Partola-Suuppa ja Tampereella itäisellä ratahaaralla osuus Niihama-Linnainmaa.

Vaihtoehtoista on laadittu hyötykustannuslaskelmat. Kuntataloudelliseen laskelmaan on otettu huomioon mm. valtiontukiosuus ja kuntien arvioidut kiinteistötaloudelliset tulot.

Tampereen Raitiotie Oy:n yhtiöjärjestys ja osakassopimus on hyväksytty Pirkkalan valtuustossa 24.4.2023 ja allekirjoitettu 16.8.2023. Tampereen Raitiotie Oy:n rekisteröidyn yhtiömuodon muutos keskinäisestä kiinteistöosakeyhtiöstä tavalliseksi osakeyhtiöksi hyväksyttiin kunnanhallituksessa 16.1.2024 ja sitä koskevasta yhtiöjärjestysmuutoksesta päätettiin yhtiön ylimääräisessä yhtiökokouksessa 26.1.2024. Osakassopimuksessa on kuvattu, miten raitiotien kustannukset jakautuvat omistajakunnille. Periaatteena on, että Tampereen Raitiotie Oy tekee investoinnin omistajakuntien takaamin lainoin. Raitiotieyhtiö veloittaa omistajakunnilta vuosittaista infravastiketta radan liikenteelle avaamisen jälkeen. Infravastike sisältää investointikustannuksen, rahoituskustannukset sekä ylläpito- ja hallintokustannukset. Infravastike muodostuu infrakululajista, hallintokululajista sekä varikkokululajista. Kululajien sisällöstä ja jakamisesta osakkaiden kesken on sovittu Tampereen Raitiotie Oy:n osakassopimuksessa.

Varikkoinvestoinneista syntyvät kustannukset jaetaan Tampereen Raitiotie Oy:n osakassopimuksen mukaan liikennöinnin vaatiman vaunumäärän perusteella. Seuraavissa kappaleissa esitettiin Tampereen kaupungin ja Pirkkalan kunnan kustannusosuuksiin on sisällytetty osakassopimuksen periaatteen mukainen osuus varikkoinvestoinnin määrästä.

Liikennöinnin vaunutarve vaihtelee jokaisessa toteutusvaihtoehdossa (A, B, C), joten myös Tampereen kaupungille ja Pirkkalan kunnalle jyvittyvä osuus varikkoinvestoinneista vaihtelee toteutusvaihtoehdoittain.

Vaihtoehdon A, Suuppa-Linnainmaa- raitiotie kerralla rakentaen, raitiotien toteutuskustannus on 345,37 milj. euroa, josta Tampereen kaupungin kustannusosuus on 230,13 milj. euroa ja Pirkkalan kunnan osuus 115,24 milj. euroa, sisältäen varikkokustannuksen. Vaihtoehdossa A Pirkkalan kunnan infravastike kokonaisuudessaan on 9,3 milj. euroa vuodessa vuonna 2029.

Lisäksi vaihtoehto A:n osalta on kehitysvaiheen aikana arvioitu, että kunnan on tarkoituksen mukaista tilata erikseen allianssilta liittyviä hankkeita. Liittyvien hankkeiden toteutuskustannus on 7,56 milj.euroa. Summat sisältävät toteutussuunnitelmassa esitetyt vesihuollon ikävähennykset. Liittyvät hankkeet sisältyvät hyväksyttävän vaihtoehdon A kokonaisuuteen.

Vaihtoehdon B, Partola-Linnainmaa- raitiotie vaiheittain rakentaen, raitiotien toteutuskustannus on 285,94 milj. euroa, josta Tampereen kaupungin kustannusosuus vaiheessa 1 on 172,38 milj. euroa ja Pirkkalan kunnan osuus 34, 12 milj. euroa sisältäen varikkokustannuksen ja vaiheessa 2 Tampereen osuus on 79,13 milj. euroa ja Pirkkalan kunnan osuus on 0, 31 milj. euroa. Vaihtoehdossa B Pirkkalan kunnan infravastike kokonaisuudessaan on vuonna 2029 vaiheen 1 valmistuttua 3,0 M€ ja vuonna 2032 vaiheen 2 valmistuttua 3,1 M€. Vaihtoehdon B kuntataloudellinen hyötysuhde on 1,64.

Lisäksi vaihtoehto B:n osalta on kehitysvaiheen aikana arvioitu, että kunnan on tarkoituksen mukaista tilata erikseen allianssilta liittyviä hankkeita. Liittyvien hankkeiden toteutuskustannus vaiheessa 1 on 2,55 milj.euroa. Summat sisältävät toteutussuunnitelmassa esitetyt vesihuollon ikävähennykset. Liittyvät hankkeet sisältyvät hyväksyttävän vaihtoehdon B kokonaisuuteen.

Vaihtoehdon C, Suuppa-Linnainmaa vaiheittain rakentaen, raitiotien toteutuskustannus on 357,52 milj. euroa, josta Tampereen kaupungin kustannusosuus vaiheessa 1 on 170,53 milj. euroa ja Pirkkalan kunnan osuus on 39,04 milj. euroa sisältäen varikkokustannuksen ja vaiheessa 2 Tampereen kaupungin osuus on 70,35 milj. euroa ja Pirkkalan kunnan osuus on 77,60 milj. euroa. Vaihtoehdossa C Pirkkalan kunnan infravastike kokonaisuudessaan on vuonna 2029 vaiheen 1 valmistuttua 3,3 M€ ja vuonna 2032 vaiheen 2 valmistuttua 8,6 M€. Vaihtoehdon C kuntataloudellinen hyötysuhde on 1,77.

Lisäksi vaihtoehto C:n osalta on kehitysvaiheen aikana arvioitu, että kunnan on tarkoituksen mukaista tilata erikseen allianssilta liittyviä hankkeita. Liittyvien hankkeiden toteutuskustannus vaiheessa 1 on 3,54 milj.euroa ja vaiheessa 2 3,64 milj.euroa. Summat sisältävät toteutussuunnitelmassa esitetyt vesihuollon ikävähennykset. Liittyvät hankkeet sisältyvät hyväksyttävän vaihtoehdon C kokonaisuuteen.

Vaihtoehtojen A, B ja C toteutuskustannuksissa ei ole huomioitu valtionosuutta. Arviot eri vaihtoehtojen infravastikkeista sisältävät valtion tuen.

Allianssin tavoitekustannus on jokaisessa toteutusvaihtoehdossa (A, B, C) sidottu rakentamisessa ja suunnittelussa käytettävien panosten hintaindekseihin. Tampereen Raitiotie Oy vastaa tästä yleisen hintatason muutoksista johtuvasta riskistä ja mahdollisuudesta raitiotien osalta ja Tampereen kaupunki ja Pirkkalan kunta raitiotien

toteutukseen liittyvien rinnakkaisten omien kadunrakennushankkeidensa osalta.

Tampereen Raitiotie Oy:n vastaa raitiotien rakentamisen rahoittamisesta. Rakentamisen aikaiset korot ja takausprovisiot sisällytetään rata- ja varikkoinvestointien hankintamenoon, mutta ne eivät sisälly allianssin tavoitekustannukseen tai tilaajan varauksiin allianssiin.

Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien suunnittelun ja rakentamisen tilaajien välinen toteuttamissopimus on allekirjoitettu 11.3.2024. Raitiotien toteuttaminen ja ylläpito edellyttävät useita sopimuksia Tampereen Raitiotie Oy:n ja omistajakuntien välillä. Myös raitiotieyhtiön ja Tampereen kaupungin välisiä sopimuksia on tarpeen mukaan päivitettävä. Nämä sopimukset tulee viimeistellä ja hyväksyä valtuustojen mahdollisen Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien investointipäätöksen jälkeen.

Kunnan kiinteistötaloudelliset tulot, maan myynti- ja maankäyttösopimuskorvaukset, ajanjaksolla 2024-2050 hankkeen vaikutusalueella arvioidaan olevan 138 milj. euroa ilman raitiotien toteutusta ja näiden tulojen arvioidaan kasvavan raitiotien toteutuessa Partolaan asti (vaihtoehto B) 25 milj. eurolla ja raitiotien toteutuessa Suupalle asti (vaihtoehto C) 96 milj. eurolla. Tampereen kaupungin kiinteistötaloudelliset tulot hankkeen vaikutusalueella arvioidaan ajanjaksolla 2024-2050 olevan 265 milj. euroa ilman raitiotien toteutusta. Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien toteutuessa Tampereen kaupungin kiinteistötaloudellisten tulojen arvioidaan kasvavan 247 milj. eurolla.

Raitiotie-hankkeen valmistelun yhteydessä kunta on laatinut toteutussuunnitelman aikana syntyneen materiaalin perusteella arvion raitiotiehankeen taloudellisista vaikutuksista. Selvityksessä tarkasteltiin vaihtoehtoja B ja C hanketalouden osalta eri skenaarioissa. Lisäksi siinä on tarkasteltu hankkeen vaikutuksia koko kuntataloudelle.

Selvityksen hanketalouslaskelmissa on huomioitu hankkeen tulolajeina maanmyynti- ja vuokratulot, maankäyttömaksut ja kiinteistöverotulot. Menolaihin on huomioitu raitiotien infravastike, kunnan omien infrainvestointien kustannukset, liikennöintikustannukset ja rahoituskustannukset. Hanketaloudellisia vaikutuksia on arvioitu erilaisilla maankäytön potentiaalin, eli vuotuisten tontinluovutusten tai yksityisten kaavahankkeiden, volyymeillä. Tämä tarkastelun tuloksena hankkeeseen liittyviä taloudellisia riskejä on kyetty arvioimaan.

Hanketalouslaskelmien perusteella vaihtoehto C muodostuu kannattavaksi kohtuullisessa ajassa ja siihen liittyvä taloudellinen riski on kohtuullisella tasolla, mikäli kunta pystyy kiihdyttämään kaavoitusta ja tonttien luovutusta nykyisestä tasosta. Käytännössä viimeisen 7-13 vuoden aikana toteutunut maankäytön määrä on noin kolmanneksen pienempi kuin tulevan maankäytön tason tulisi tällöin olla. Silloin hanke saavuttaisi kuntatalouden kannalta tasapainon 2030-luvun lopulla, jonka jälkeen hankkeeseen liittyvät tuotot ylittävät selvästi siitä aiheutuvat kustannukset.

Yhdyskuntasuunnittelun ja ympäristönsuojelun näkökulmasta esitetyistä vaihtoehdoista valittavaan ratkaisuun perustuu hyvän yhdyskuntarakenteen lakisääteisiin tavoitteisiin, ekologisten kestävyystavoitteiden täyttymiseen sekä raitiotien valmistelun yhteydessä tuotettuun laajaan valmisteluaineistoon ja suunnitelmiin.

Raitiotie on osa tehokasta ja houkuttelevaa joukkoliikennettä, joka mahdollistaa vähäpäästöisen liikkumisen. Kestävä ja tiivis yhdyskuntarakenne edellyttää tehokasta joukkoliikennettä. Raitiotie yhdessä riittävän tiiviin yhdyskuntarakenteen kanssa vähentää tulevaisuuden ilmastopäästöjä myös sitä kautta, että uusia liikennealueita sekä muuta yhdyskunnan infrastruktuuria tarvitaan vähemmän. Tiivis yhdyskuntarakenne mahdollistaa lisäksi suurempien viheraluekokonaisuuksien säilymisen ja saavutettavuuden. Joukkoliikenteen kehittäminen edistää myös taloudellista kasvua, sillä alueiden

saavutettavuus paranee ja työvoiman liikkuminen helpottuu.

Vaihtoehtoisia ratkaisuja arvioitaessa on jätetty arvioinnin ulkopuolelle vaihtoehto A, koska vaihtoehdolle ei myönnetty tarvittavaa valtiontukea tässä vaiheessa. Yhdyskuntarakennetta arvioitaessa vaihtoehto C luo merkittävimmät mahdollisuudet sekä edellytykset tulevaisuudessa asumisen, palvelujen ja työpaikkojen sijoittamisen kestävästi ja taloudellisesti. Vaihtoehdon C mukaisen linjauksen mukaiselle raitiotievyöhykkeelle sijoittuu nykyiselläänkin yli puolet kunnan asukkaista sekä merkittävin osa kunnan tulevaisuuden asukaskasvun mukaisista aluevarauksista. Muiden vaihtoehtojen osalta jäävät edellä mainitut vaikutukset ja hyödyt hyvin pieniksi. Korkeatasoinen joukkoliikenne parantaa erityisesti lasten, nuorten, iäkkäiden, autottomien ja liikkumisesteisten liikkumismahdollisuuksia ja tukee vahvasti valtakunnallisia sekä kunnan omia kestävyystavoitteita. Vaihtoehtoratkaisu C edistää tavoitetta parhaiten. Vaihtoehtoisia ratkaisuja arvioitaessa yhdyskuntarakennetta arvioitaessa vaihtoehto C luo merkittävimmät mahdollisuudet ja edellytykset tulevaisuudessa asumisen, palvelujen ja työpaikkojen kohdentamiselle kunnan ydinalueille tehostaen ja tiivistäen näitä.

Vaihtoehto C toteuttaa myös parhaiten kunnan hyväksymän strategisen maankäytön suunnitelman toteuttamista, erityisesti kahden keskustan mukaista (Suuppa ja Partola) kehitystä. Raitiotien toteuttaminen Suupalle asti antaa parhaat edellytykset Naistenmatkantien ympäristön kehittämiseksi viihtyisäksi ja luoden hyvän pohjan laadukkaalle ja kestäväälle täydennysrakentamiselle. Pirkkalan osalta raitiotieverkon vaihtoehto C parantaa eniten kunnan sisäisen liikkumisen helppoutta ja laatutasoa sekä tukee parhaiten kunnan palveluverkkoa.

Raitiotie ei ole pelkästään liikennehanke, vaan sillä on erityisen suuri merkitys kunnan tulevaisuuden elinvoiman, kasvun ja kehityksen nopeuteen. Raitiotielinjaus vaikuttaa merkittävästi Pirkkalan seudulliseen saavutettavuuteen, kunnan vetovoimaan ja kilpailukykyyn tulevaisuudessa. Yhteenvetona raitiotien toteuttaminen vaiheittain Suupalle asti tukee kunnan kokonaisvaltaista kehittymistä parhaiten, lunastaen kuntastrategian lupaukset toteuttaa laadukasta, kestävää ja turvallista elinympäristöä.

Tampereen Raitiotie Oy:n osakassopimuksessa on sovittu, että yhtiön tehdessä rata- tai varikkoinvestointeja, tekevät kyseiseen investointiin osallistuvat osakkaat (tässä tapauksessa Tampereen kaupunki ja Pirkkalan kunta) yhtiöön oman pääoman ehtoisen sijoituksen, joka on vähintään yhden (1) prosentin suuruinen ko. osakkaan osuudesta investoinnin kustannusarviosta. Tampereen kaupungin osuus investoinnista vaihtoehdossa C on 1,72 milj. euroa ja Pirkkalan kunnan osuus on 0,37 milj. euroa vaiheessa 1 ja vaiheessa 2 Tampereen kaupungin osuus on 0,75 milj. euroa ja Pirkkalan kunnan osuus on 0,84 milj. euroa. Oman pääoman ehtoiset sijoitukset toteutetaan maksullisena suunnattuna osakeantina. Tampereen Raitiotie Oy:n yhtiökokous tai ylimääräinen yhtiökokous tekee tarvittavat yhtiöoikeudelliset päätökset oman pääoman ehtoisten sijoitusten toteuttamiseksi.

Valtuutetuille on järjestetty 5 erillistä raitiotietyöpajaa, joiden materiaali on toimitettu asianhallintaportaaliin.

Mikäli valtuusto tekee raitiotien rakentamispäätöksen niin kunnanhallitus hyväksyy valtuuston päätöksen jälkeen tilaussopimuksen liittyvistä hankkeista, raitiotien sijoittamissopimuksen ja osapuolien välisen riskienjakosopimuksen.

Tiedoksi

Jouni Korhonen
Jaakko Joensuu
Tommi Ruokonen
Matti Jääskeläinen
Pekka Sirviö/Tampereen Raitiotie Oy
Ville-Mikael Tuominen/Tampereen Raitiotie Oy
Sari Valjus/Pirkkala-Linnainmaa-allianssi
Tampereen kaupunki

Liitteet

Liite 1 Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien toteutussuunnitelmaraportti 16.9.2024

Liite 1.1 Pirkkala-Linnainmaa-allianssi Tilaus vaiheesta 1 Liite 8a Yleisaikataulu 20240913

Liite 1.2.1

Katusuunnitelma_L3_Lääkärinkatu_Arvo_Ylpön_katu_Lääkärintie_Lääkärinkallionkatu_yhdistetty

Liite 1.2.2 Katusuunnitelma_L3_LUONNOS_Kaupinlaakson_bulevardi_yhdistetty

Liite 1.2.3 Katusuunnitelma_L3_Teiskontie_jkpp_yhdistetty

Liite 1.2.4 Katusuunnitelma_L3_Heikkilänkatu_yhdistetty

Liite 1.2.5 Katusuunnitelma_L3_Maentakusenkatu_Aitolahdentie_Länkinotkonraitti

Liite 1.2.6 Katusuunnitelma_L3_Hennalankaari

Liite 1.2.7

Katusuunnitelma_L6_Hatanpaan_valtatie_Hatanpaankatu_Lokomonkatu_Valimokatu_yhdistetty

Liite 1.2.8

Katusuunnitelma_L7_Nuolialantie_Hatanpään_valtatie_Sarankulmankatu_Tuomikuja_yhdistetty

Liite 1.2.9 Katusuunnitelma_L7_Partolan_alue

Liite 1.2.10 Katusuunnitelma_L8_Naistenmatkantie_yhdistetty

Liite 1.2.11 Katusuunnitelma_L2_LUONNOS_Hermiankatu_Atomipolku_yhdistetty

Liite 1.3.1 Alustavat_TLJ-suunnitelmat_L3_Linnainmaan_ratahaara_yhdistetty

Liite 1.3.2 Alustavat_TLJ-suunnitelmat_L6_Hatanpään_valtatie_yhdistetty

Liite 1.3.3 Alustavat_TLJ-suunnitelmat_L7_Härmälä_ ja Partola_yhdistetty

Liite 1.3.4 Alustavat_TLJ-suunnitelmat_L8_Naistenmatkantie_yhdistetty

Liite 1.4.1 Pirkkala-Linnainmaa-allianssi Tilaus vaiheesta 1 Liite 1b

Kustannusrajauskartat_TRE_Ihaara 20240912

Liite 1.4.2 Pirkkala-Linnainmaa-allianssi Tilaus vaiheesta 1 Liite 1b

Kustannusrajauskartat_TRE_Ehaara_20240912

Liite 1.4.3 Pirkkala-Linnainmaa-allianssi Tilaus vaiheesta 1 Liite 1b

Kustannusrajauskartat_PIR_Ehaara_20240912

Liite 1.5.1

Tyypipoikkileikkaukset L3 Arvo Ylpön katu Lääkärintie Lääkärinkatu Lääkärinkallionkatu yhdistetty

Liite 1.5.2 Tyypipoikkileikkaukset L3 LUONNOS Kaupinlaakson bulevardi

Liite 1.5.3 Tyypipoikkileikkaukset_L3_Teiskontie_jalankulku- ja_pyöräväylä_yhdistetty

Liite 1.5.4 Tyypipipoikkileikkaukset_L3_Heikkilänkatu_yhdistetty

Liite 1.5.5

Tyypipoikkileikkaukset L3 Mäentakusenkatu Aitolahdentie Länkinotkonraitti yhdistetty

Liite 1.5.6 Tyypipiloikkileikkaukset_L3_Hennalankaari_yhdistetty

Liite 1.5.7

Tyypipipoikkileikkaukset_L6_Hatanpaan_valtatie_Hatanpääncatu_Lokomonkatu_Valimokatu_yhdistetty

Liite 1.5.8

Tyypipoikkileikkaukset_L7_Nuolialantie_Sarankulmankatu_Tuomikuja_yhdistetty

Liite 1.5.9 Tyyppipoikkileikkaukset_L7_Partolan_alue_yhdistetty

Liite 1.5.10 Tyypipoikkileikkaukset L8 Naistenmatkantie yhdistetty

Liite 1.5.11 Tyypipoikkileikkaukset L2 LUONNOS Hermiankatu Atomipolku

Liite 1.6 Pirkkala-Linnainmaa-allianssi Tilaus vaiheesta 1 liite 8c Viestintä- ja

vuorovaikutussuunnitelma

Liite 1.7 Pirkkala-Linnainmaa-allianssi Tilaus vaiheesta 1 liite 8d ympäristösuunnitelma 20240912

Liite 1.8 Pirkkala-Linnainmaa-allianssi Tilaus vaiheesta 1 liite 8e ympäristövaikutukset 20240912

Oheismateriaali

Liite 2 Toteutussuunnitelmasta 2.10.2024 klo 16 mennessä saadut lausunnot

Liite 3 Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien alue- ja kuntataloudelliset vaikutukset raportti 26.9.2024

Liite 4 Pirkkala–Linnainmaa-raitiotien kiinteistötaloudellinen selvitys raportti 17.6.2024

Liite 5 Arvio raitiotien infravastikkeista ja kalustovuokrasta Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien myötä 18.9.2024

Tampereen ja Pirkkalan valtuustojen yhteinen iltakoulu raitiotiestä 10.6.2024 / esittelymateriaali

Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien kiinteistötaloudellisen selvityksen päivitys 2024, raportti ja yhteenvedodiasarja

Tampereen raitiotien toteutusosien 1 ja 2 kiinteistötaloudellinen seurantatutkimuksen päivitys 2024, raportti ja yhteenvedodiasarja

Tampereen raitiotien ennen-jälkeen vaikutusten arviointi, koosteraportti 25.6.2024

Tampereen Ratikan ennen-jälkeen vaikutusten arviointi, Ratikkatyöpaja 3.9.2024

Vetovoima, pitovoima ja imago. Seudullisen raideyhteyden vaikutukset Pirkkalan yhdyskuntakehittämiseen, Ratikkatyöpaja 3.9.2024

Raitiotie ja kuntatalouden kestävyys, Taloushallinnon näkökulma. Ratikkatyöpaja 24.9.2024

Pirkkala - Linnainmaa-raitiotien kustannusarvioista, Ratikkatyöpaja 24.9.2024

Kustannukset liikennöinnin osalta, Ratikkatyöpaja 24.9.2024

Arvio raitiotien infravastikkeista ja kalustovuokrasta Pirkkala - Linnainmaa-raitiotien myötä, Ratikkatyöpaja 24.9.2024

Vetovoima, pitovoima ja imago. Seudullisen raideyhteyden vaikutukset Pirkkalan yhdyskuntakehittämiseen. Karppi Ilari ja Lavaste Ella 30.9.2024

Nyssen esitys, Ratikkatyöpaja 20.8.2024

Pirkkala-Linnainmaa-raitiotien investointipäätöksen esittelydiasarja 2.10.2024

Pirkkala-Linnainmaa-allianssi Tilaus vaiheesta 1 liite 1a Liittyvien hankkeiden taulukko 20240912

Valtuusto 24.4.2023 § 21

Päätös

Valtuusto päätti seuraavaa:

Raitiotien Pirkkala-Linnainmaa hankesuunnitelma hyväksyttiin.

Tampereen Raitiotie Oy valtuutettiin toteuttamaan hankesuunnitelman mukaista raitiotiehanketta. Toteutussuunnittelu käynnistetään hankesuunnitelman kehittämisvaihtoehdon yksi mukaisena linjaosuutena, jonka päätepisteenä Pirkkalan ratahaaralla on kuntakeskus Suuppa.

Hankkeen kehitysvaihe alkaa välittömästi ja päättyy siten, että rakentamisesta on mahdollista päättää valtuustossa suunnitteluvalmiuden puolesta lokakuussa 2024. Rakentamispäätöksen yhteydessä päätetään raitiotielinjan päätepysäkki.

Tulevan uuden MAL-sopimuksen neuvotteluun asetetaan tavoitteeksi valtion osallistuminen hankkeen toteutussuunnitteluun ja varsinaiseen rakentamiseen. Rakentaminen edellyttää

valtionosuuden saamista hankkeeseen.

Kunnanhallitus käynnistää välittömästi toteutussuunnittelun rinnalla kiinteistöjen rakennusoikeuksien hinnan muodostamisen suunnittelun yhteneväksi hankesuunnitelman tavoitteisiin.

Kokouskäsittely

Käsittelyn aluksi valtuustoryhmien puheenjohtajat pitivät ryhmäpuheenvuorot:

- Aki Hepokorpi, kokoomuksen valtuustoryhmä
- Merja Litmanen, sosialidemokraattinen valtuustoryhmä
- Harri Vuorenpää, perussuomalaisten valtuustoryhmä
- Sirpa Repo, vihreiden valtuustoryhmä
- Raili Naskali, keskustan valtuustoryhmä
- Riitta Kuismänen, kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä
- Rauno Lehtinen, vasemmistoliiton valtuustoryhmä

--

Äänestys 1 - (Asian palauttamista koskeva ehdotus) valtuutettu Heikki Riihimäen ehdotus valtuutettu Riitta Kuismäsen kannattamana:

Esitän kunnan valtuustolle päätöksen palauttamista valmisteluun seuraavien selvitysten tekemistä varten.

1. Selvitetään todellinen Pirkkalan asuin- ja toimitilarakentamisen potentiaali Naistenmatkan joukkoliikennekäytävän varrella voimassa olevan yleiskaavan ja vireillä olevan Partolan osayleiskaavan perusteella.
2. Vertaillaan vaihtoehtoratkaisujen VE0+, VE1 ja VE2 kiinteistötaloudelliset vaikutukset 1-3% asukasmäärän kasvuvauhdilla.
3. Selvitetään vaihtoehtoratkaisujen VE0, VE1 ja VE2 vaikutukset Pirkkalan kunnan talouteen 1-3% asukasmäärän kasvuvauhdilla.
4. Selvitetään alueittain tonttien rakennusoikeuden hinnat ja määritellään maankäyttömaksujen laskentaperiaatteet ja hinnoittelu.
5. Selvitetään raitiotien sisäinen linja-autojen syöttöliikenne ja sen kustannukset päätepysäkin ollessa Partolassa tai Suupalla.

Äänestystapa äänestysjärjestelmä

Jaa (asian käsittelyä jatketaan) 29 ääntä

Ei (asia palautetaan käsittelyyn - valtuutettu Riihimäen ehdotus) 14 ääntä

Äänestysluettelo on liitteenä.

Äänestyksen perusteella asiaa ei palautettu valmisteluun.

--

Äänestys 2

Valtuutettu Aki Hepokorven ehdotus valtuutettu Niilo Rautionmaan kannattamana:

Lisätään viimeinen lause: "Hankkeen kehitysvaihe alkaa välittömästi ja päättyy siten, että rakentamisesta on mahdollista päättää valtuustossa suunnitteluvalmiuden puolesta lokakuussa 2024. Rakentamispäätöksen yhteydessä päätetään raitiotielinjan päätepysäkki."

Valtuutettu Veli-Matti Ahtiainen valtuutettu Jaana Ristimäki-Anttilan kannattamana: Toteutussuunnittelu käynnistetään hankesuunnitelman kehittämisvaihtoehdon kaksi mukaisena linjaosuutena, jonka päätepisteenä Pirkkalan ratahaaralla on Partola. Raitiotien mahdollinen jatko kuntakeskukseen Suupalle toteutetaan tarvittaessa erillisellä päätöksenteolla.

Äänestystapa äänestysjärjestelmä

Jaa (Hepokorpi) 30 ääntä

Ei (Ahtiainen) 13 ääntä

Äänestysluettelo on liitteenä.

Äänestyksen perusteella valtuutettu Hepokorven ehdotus asetettiin kunnanhallituksen pohjaehdotusta varten äänestykseen.

--

Äänestys 3

Valtuutettu Aki Hepokorven äänestys 2 voittama ehdotus vastaan kunnanhallituksen pohjaehdotus.

Äänestystapa äänestysjärjestelmä

Jaa (Kunnanhallituksen pohjaehdotus) 0 ääntä

Ei (Hepokorpi) 40 ääntä

Tyhjä 3 ääntä

Äänestysluettelo on liitteenä.

Äänestyksen perusteella valtuutettu Aki Hepokorven ehdotus hyväksyttiin.

--

Äänestys 4

Toimenpideoite - valtuutettu Veli-Matti Ahtiainen valtuutettu Janne Kivisen kannattamana:

Toimenpideoite edellyttää kunnanhallitusta järjestämään kuntalaisille riittävät kuulemis- ja vaikuttamismahdollisuudet ennen rakentamispäätöksen tekoa.

Äänestystapa äänestysjärjestelmä

Jaa (toimenpideoite-ehdotusta ei lisätä) 3 ääntä

Ei (valtuutettu Ahtiainen toimenpideoite-ehdotus lisätään) 40 ääntä

Äänestysluettelo on liitteenä.

Päätösehdotus

Esittelijä

Valmistelija/lisätiedot

Asian esittely

Tiedoksi

Tampereen Raitiotie Oy
Tampereen kaupunki

Liitteet

Pirkkala-Linnainmaa raitiotien hankesuunnitelma 28.2.2023

Liite01a_Pirkkalan_ratahaara_asemapiirustukset_Tampere.pdf

Liite01b_Pirkkalan_ratahaara_asemapiirustukset_Pirkkala.pdf

Liite02_Pirkkalan_ratahaara_poikkileikkaukset.pdf

Liite03_Pirkkalan_ratahaara_pituusleikkaukset.pdf

Liite04_Pirkkalan_ratahaara_siltapiirustukset.pdf

Liite05a_Pirkkalan_ratahaara_johtosiirtopiirustukset_Tampere.pdf

Liite06_Pirkkalan ratahaara_liva ja liikenteenohjaus_Kenkätie_Suupantie.pdf

Liite07a_Pirkkalan_ratahaara_kustannusrajaus_Tampere.pdf

Liite07b_Pirkkalan_ratahaara_kustannusrajaus_Pirkkala.pdf

Liite08a_Linnainmaan_ratahaara_asemapiirrokset_1_2.pdf

Liite08b_Linnainmaan_ratahaara_asemapiirrokset_2_2.pdf

Liite09_Linnainmaan_ratahaara_poikkileikkaukset.pdf

Liite10_Linnainmaan_ratahaara_pituusleikkaukset.pdf

Liite11_Linnainmaan_ratahaara_siltapiirustukset.pdf

Liite12_Linnainmaan_ratahaara_johtosiirtopiirustukset.pdf

Liite13_Linnainmaan ratahaara_liva ja liikenteenohjaus_Aitolahdentie.pdf

Liite14a_Linnainmaan_ratahaara_kustannusrajaus.pdf

Liite14b_Linnainmaan_ratahaara_kustannusrajaus.pdf

Liite15_Hervannan varikkosuunnitelma.pdf

Liite16_Sammonaukion_kolmioraideselvitys.pdf

Liite17_Tekniset järjestelmät.pdf

Liite18_Katusulatus_vaihtotermiinaaleissa.pdf

Liite19_Livcy_nykytila-analyysi.pdf

Liite20_Design manual.pdf

Liite21_Meluselvitys_Raportti.pdf

Liite22_Tärinäselvitys.pdf

Liite23_Runkomeluselvitys.pdf

Liite24_Määrä- ja kustannuslaskennan periaatteet.pdf

Liite25_Kiinteistötaloudellinen selvitys.pdf

Liite26_Aluetalousvaikutusten arviointi.pdf

Liite27_Karttapalautekyselyn yhteenveto.pdf

Liite28_Työpajojen_yleisötilaisuuksien_Pappilan asukaskävelyn_muistiot.pdf

Liite29_Lausunnot.pdf

Liite30_Väyläviraston ohjeiden mukainen hankearviointi.pdf

Liite31_Hankesuunnitelma_esittelyaineisto.pdf

Ratikka, Pirkkalan suunnan vaihtoehtoselvitys

Liitteet 21a-h, meluraportin liitteet

Heikki Riihimäen esitys, valtuusto 24.4.2023 § 21

Äänestysluettelot, äänestykset 1-4, valtuusto 24.4.2023 § 21

Veli-Matti Ahtiaisen toimenpideoite, valtuusto 24.4.2023 § 21

Ratikka ja kuntatalouden kestävyys, taloushallinnon näkökulma 13.4.2023

Oheismateriaali

Kunnanhallitus 17.4.2023 § 104

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kunnanhallitus ehdottaa valtuustolle seuraavaa:

Raitiotien Pirkkala-Linnainmaa hankesuunnitelma hyväksytään.

Tampereen Raitiotie Oy valtuutetaan toteuttamaan hankesuunnitelman mukaista raitiotiehanketta. Toteutussuunnittelu käynnistetään hankesuunnitelman kehittämisvaihtoehdon yksi mukaisena linjaosuutena, jonka päätepisteenä Pirkkalan ratahaaralla on kuntakeskus Suuppa.

Hankkeen kehitysvaihe alkaa välittömästi ja päättyy siten, että rakentamisesta on mahdollista päättää valtuustossa suunnitteluvalmiuden puolesta lokakuussa 2024.

Tulevan uuden MAL-sopimuksen neuvotteluun asetetaan tavoitteeksi valtion osallistuminen hankkeen toteutussuunnitteluun ja varsinaiseen rakentamiseen. Rakentaminen edellyttää valtionosuuden saamista hankkeeseen.

Kunnanhallitus käynnistää välittömästi toteutussuunnittelun rinnalla kiinteistöjen rakennusoikeuksien hinnan muodostamisen suunnittelun yhteneväksi hankesuunnitelman tavoitteisiin.

Kokouskäsitely

Äänestys 1 - (Asian palauttamista koskeva ehdotus) jäsen Heikki Riihimäen ehdotus jäsen Veli-Matti Ahtiainen kannattamana:

Esitän kunnan hallitukselle päätöksen palauttamista valmisteluun seuraavien seikkojen selvittämiseksi:

1. Selvitetään vaihtoehtoratkaisun VE0 vaikutus kuntatalouteen eri kasvuvaihtoehtoilla.
2. Selvitetään vaihtoehto VE2 vaikutus kuntatalouteen 1,5- 3% kasvuvauhdilla.
3. Selvitetään kiinteistöjen rakennusoikeuksien markkinahinta tällä hetkellä ja arvio sen kehityksestä.
4. Selvitetään voimassa olevan kaavoituksen sallima maksimaalinen maakäytön potentiaali. Paljonko on mahdollista sijoittaa asuin- ja toimitilarakentamista Naistenmatkan joukkoliikennekäytävän varrelle voimassa olevan yleiskaavan ja vireillä olevan Partolan osayleiskaavan perusteella?

Äänestystapa kättennostoäänestys

Jaa (asia palautetaan käsittelyyn) 3 ääntä (Riihimäki Heikki, Ahtiainen Veli-Matti, Ristimäki-Anttila Jaana)

Ei (asiaa ei palauteta käsittelyyn) 7 ääntä (Jarva Marko, Hepokorpi Aki, Litmanen Merja, Mattila Juha-Pekka, Repo Sirpa, Uskali Eeva, Virkkunen Katri)

Äänestyksen perusteella asiaa ei palautettu valmisteluun.

--

Äänestys 2 - Jäsen Veli-Matti Ahtiainen ehdotus jäsen Heikki Riihimäen kannattamana: Toteutussuunnittelu käynnistetään hankesuunnitelman kehittämisvaihtoehdon kaksi mukaisena linjaosuutena, jonka päätepisteenä Pirkkalan ratahaaralla on Partola. Raitiotien mahdollinen jatko kuntakeskukseen Suupalle toteutetaan tarvittaessa erillisellä päätöksenteolla.

Äänestystapa kättennostoäänestys

Jaa (pohjaehdotus) 7 ääntä (Jarva Marko, Hepokorpi Aki, Litmanen Merja, Mattila Juha-

Pekka, Repo Sirpa, Uskali Eeva, Virkkunen Katri)

Ei (jäsen Ahtiainen ehdotus) 3 ääntä (Riihimäki Heikki, Ahtiainen Veli-Matti, Ristimäki-Anttila Jaana)

Äänestyksen perusteella hyväksyttiin pohjaehdotus.

--

Yhdyskuntajohtaja Jouni Korhonen, Tampereen raitiotie Oy:n toimitusjohtaja Pekka Sirviö sekä kehityspäällikkö Ville-Mikael Tuominen olivat asiantuntijoina läsnä asian käsittelyn ajan.

Päätösehdotus

Kunnanhallitus ehdottaa valtuustolle seuraavaa:

Raitiotien Pirkkala-Linnainmaa hankesuunnitelma hyväksytään.

Tampereen Raitiotie Oy valtuutetaan toteuttamaan hankesuunnitelman mukaista raitiotiehanketta. Toteutussuunnittelu käynnistetään hankesuunnitelman kehittämisvaihtoehdon yksi mukaisena linjaosuutena, jonka päätepisteenä Pirkkalan ratahaaralla on kuntakeskus Suuppa.

Hankkeen kehitysvaihe alkaa välittömästi ja päättyy siten, että rakentamisesta on mahdollista päättää valtuustossa suunnitteluvalmiuden puolesta lokakuussa 2024.

Tulevan uuden MAL-sopimuksen neuvotteluun asetetaan tavoitteeksi valtion osallistuminen hankkeen toteutussuunnitteluun ja varsinaiseen rakentamiseen. Rakentaminen edellyttää valtionosuuden saamista hankkeeseen.

Kunnanhallitus käynnistää välittömästi toteutussuunnittelun rinnalla kiinteistöjen rakennusoikeuksien hinnan muodostamisen suunnittelun yhteneväksi hankesuunnitelman tavoitteisiin.

Esittelijä

Pormestari Jarva

Valmistelija/lisätiedot

Yhdyskuntajohtaja Jouni Korhonen, puh. 050 5123981
etunimi.sukunimi@pirkkala.fi

Asian esittely

Tampere ja Pirkkala ovat teettäneet yhdessä raitiotien Pirkkala- Linnainmaa hankesuunnitelman. Suunnitelma on jatkoa raitiotien seudulliselle yleissuunnitelmalle, joka laadittiin vuosina 2019- 2021 Tampereen, Pirkkalan, Ylöjärven ja Kangasalan yhteistyönä. Raitiotien seudullista suunnittelutyötä on koordinoanut 1.1.2022 alkaen Tampereen Raitiotie Oy em. neljän kunnan maksamaa hallintovastiketta vastaan.

Tampereen kaupunkiseudun rakennesuunnitelmassa 2040 (2015) seudun yhdyskuntarakennetta tiivistetään raitiotien varaan Pirkkalan, Ylöjärven ja Kangasalan

suunnilla, kun Nokian, Lempäälän ja Oriveden suuntia palvellaan lähijunilla.

Voimassa olevassa valtion ja Tampereen kaupunkiseudun välisessä maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL- sopimuksessa 2020- 2023 on kirjattu, että sopimusosapuolet edistävät Tampereen raitiotien suunnittelua ja rakentamista pitkäjänteisesti. Sopimukseen on kirjattu, että seuturaitiotien toteutusta ja suunnittelua jatketaan kaupunkiseudulla. Sopimukseen on kirjattu, että Tampere ja Pirkkala mahdollisesti käynnistävät Pirkkala- Linnainmaa toteutussuunnitelman laatimisen vuonna 2023. Lisäksi sopimuksessa on kirjattu, että valtion osallistumisen alustavana lähtökohtana raitiotien laajentamisessa voidaan pitää nykyisen ja aiempien MAL- sopimuskausien kustannusjakoa kaupunkiseudun raitiotiehankkeissa. Valtio linjaa pidemmän aikavälin osallistumisensa periaatteet hankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen MAL- sopimuksen päivityksen yhteydessä.

Raitiotien Pirkkala- Linnainmaa hankesuunnitelma on tekninen suunnitelma, joka sisältää kattavan vaikutusten arvioinnin ja hankearvioinnin hyötykustannuslaskelmiseen. Hankearviointi on tehty kuntatalouden ja valtion väyläviranomaisen ohjeiden mukaisesti. Hankearvioinnissa raitiotietä on verrattu vaihtoehtoon 0+, kehitettyyn bussivaihtoehtoon.

Hankesuunnitelmassa on kaksi raitiotien kehittämisvaihtoehtoa. Vaihtoehdossa 1 raitiotie toteutetaan vuoteen 2030 mennessä osuudelle Pirkkalan Suupan kuntakeskus - Linnainmaa. Vaihtoehdossa 2 on raitiotien vaiheittainen toteutus Pirkkalassa. Vaihtoehdossa 2 ensivaiheen Pirkkalan päätepysäkki on Partola ja vuoteen 2035 mennessä Suupan kuntakeskus.

Hankesuunnitelma on laadittu alustavien katusuunnitelmaluonnosten tarkkuudella. Suunnittelu on tehty vuorovaikutuksessa kuntalaisten ja sidosryhmien kanssa. Hankesuunnitelmassa tehdyt alustavat katusuunnitelmaluonnokset on käsitelty Tampereen ja Pirkkalan yhdyskuntalautakunnissa. Suunnittelun aikana on järjestetty yleisötilaisuuksia, suunnitelmien kommentointimahdollisuuksia netin karttapalautekyselyin ja suunnitelman luonnosvaiheessa järjestettiin lausuntokierros keskeisille sidosryhmille.

Hankesuunnitelman eteläinen ratahaara jatkuu nykyisen raitiolinjan 1 Sorin aukion pysäkiltä Hatanpään valtatieltä pitkin Rantaperkiöön ja Nuolialantietä Härmälän läpi Pirkkalan Partolan aluekeskukseen. Partolasta raitiotie kulkee Naistenmatkantietä Pirkkalan Suupan kuntakeskukseen. Eteläisen ratahaaran pituus on 9,3 km, josta 4,7 km sijoittuu Tampereen kaupungin alueelle ja 4,6 km Pirkkalan kunnan alueelle. Ratahaaralla on 11 raitiovaunupysäkkiä, joista kuusi sijoittuu Tampereen ja viisi Pirkkalan puolelle.

Hankesuunnitelman itäinen ratahaara jatkuu nykyisen raitiolinjan 1 Kaupin kampuksen pysäkiltä Tenniskatua pitkin Alasjärven länsipuolelle, ylittää Teiskontien, valtatie 12 Alasjärven kohdalla ja jatkaa Heikkilänkatua valtatie 9 yli Linnainmaan päätepysäkillä Koilliskeskukseen, Mäentakusenkadulle. Itäisen ratahaaran pituus on 4,3 km ja sille sijoittuu neljä raitiovaunupysäkkiä. Itäiselle ratahaaralle on suunniteltu Heikkilänkadun pohjoispuoliselle alueelle tulevaisuuden varaus raitiovaunuvarikolle.

Hankesuunnitelman kokonaisuuteen sisältyy Hervannan raitiovaunuvarikon laajentaminen Pirkkala- Linnainmaa raitiotien myötä lisääntyneen vaunumäärän tarpeisiin. Suunnitelmaan sisältyy myös kolme merkittävää bussi- ja raitiovaunuliikenteen vaihtopysäkkiä: Suuppa, Partola ja Linnainmaa. Lisäksi suunnitelmassa on varmistettu varaukset, jotka mahdollistavat raitioradan jatkamisen Suupalta eteenpäin länteen tai etelään, Rantaperkiöstä Lakalaivan, Peltolammin ja Lahdesjärven kautta Vuorekseen ja Linnainmaalta edelleen Risson ja Kangasalan Lamminrahkan suuntaan.

Hankesuunnitelmassa arvioidaan, että raitiotievaihtoehdossa uusien rataosuuksien Suuppa

- linja- autoasema ja Kaupin kampus - Linnainmaa raitiovaunupysäkkien 800 metrin saavutettavuusalueella on vuonna 2050 yhteensä 55 000 asukasta ja 23 200 työpaikkaa ja bussivaihtoehdossa 0+ vastaavalla alueella on 41 000 asukasta ja 21 000 työpaikkaa.

Hankesuunnitelman rataverkon ja varikon laajentamisen rakentamisen kustannusarvio on laskettu maanrakennuksen kustannusindeksissä MAKU 130 (2015=100). Vaihtoehdon 1 mukaisen raitiotien rakentamisen kokonaiskustannusarvio on 335 milj. euroa. Tampereen osuus eteläisen ratahaaran kustannuksista on 105 milj. euroa ja itäisen ratahaaran osalta 83 milj. euroa. Pirkkalan osuus kustannuksista on 114 milj. euroa vaihtoehdossa 1 ja 26 milj. euroa vaihtoehdon 2 ensimmäisessä toteutusvaiheessa. Vaihtoehdon 2 kokonaiskustannusarvio ensimmäisessä toteutusvaiheessa on 247 milj. euroa. Molempia kuntia koskevat varikon rakentamiskustannukset ovat molemmissa vaihtoehdoissa 33 milj. euroa, joka sisältyy edellä kerrottuihin kokonaiskustannusarvioihin.

Eteläisellä ratahaaralla kuntien väliset kustannusosuudet on laskettu viimeisen pysäkin periaatteella niin, että Tampereen kustannusosuus sisältää osuuden Sorin aukio - Härmälänranta, sisältäen Härmälänrannanpysäkin. Ja Pirkkalan kustannusosuus alkaa Härmälänrannan pysäkin jälkeen. Partolaan suunnitellun kolmoisraiteen sekä kuntarajalla sijaitsevan sähkönsyöttöaseman kustannukset jaetaan puoliksi molempien kuntien kesken.

Suunnitelman mukaisen raitiotien arvioidaan tuovan Tampereelle kiinteistötaloudellisia tuloja vuoteen 2050 mennessä 185 milj. euroa enemmän kuin bussiliikenteeseen perustuvassa vaihtoehdossa 0+. Pirkkalalle raitiotien toteuttaminen Suupalle asti arvioidaan tuovan kiinteistötaloudellisia tuloja lisää 78 milj. euroa vuoteen 2050 mennessä. Raitiotien toteutuessa kuntien yhteenlasketut maankäytön tehostumisen hyödyt infrarakentamisen kustannuksissa arvioidaan olevan 128 milj. euroa.

Vaihtoehdon 1 mukaisen raitiotien Suuppa- Linnainmaa kuntataloudellinen hyötykustannussuhde on 1,61 ottaen huomioon 30 prosentin valtion tuen toteutussuunnitteluun ja rakentamiseen. Väyläviraston laskentamallilla vaihtoehdon 1 hyötykustannussuhde on 0,81.

Pirkkalan kunnanhallitus 11.4.2022 ja Tampereen kaupunginhallitus 19.4.2022 päättivät Pirkkala- Linnainmaa raitiotien valmistelun tavoiteaikatauluksi, että toteutussuunnittelu alkaa vuonna 2023 ja rakentamisesta on valmius päättää valtuustossa lokakuussa 2024.

Tampereen Raitiotie Oy on valmistellut toteutussuunnittelun hankintaa asetettua tavoiteaikataulua silmällä pitäen. Raitiotieyhtiö on kaupungin ja Pirkkalan kunnan kanssa yhdessä toteuttanut markkinavuoropuhelun marraskuussa 2022 ja maaliskuussa 2023. Markkinavuoropuhelun palautteen ja aiempien kokemusten perusteella on raitiotieyhtiö joulukuussa 2022 tehnyt ennakkoilmoituksen julkisiin hankintoihin siten, että raitiotien Pirkkala- Linnainmaa mahdollinen toteutussuunnittelu ja rakentaminen toteutetaan allianssimallilla sisältäen yhtenä hankintana eteläisen ja itäisen ratahaaran.

Rakentaja- ja suunnittelijaehdokkaiden yleinen näkemys marraskuun markkinavuoropuhelussa oli, että rakentamiselle arvioitu aika, vuodet 2025- 2028, on realistinen, mutta toteutussuunnittelulle varattu aika on hyvin rajallinen ja riskialtis. Tätä silmällä pitäen uuden raitiotieallianssin hankinta on aloitettu ehdollisena huhtikuun alkupuolelle jo ennen Tampereen ja Pirkkalan valtuustojen kokouksia. Ehdollinen hankinta on tarvittaessa mahdollista keskeyttää. Ehdollinen hankintailmoitus on julkaistu 6.4.

Kustannusarvio toteutussuunnitelmasta välille Suuppa - Linnainmaa on 13,5 miljoonaa euroa. Hankesuunnitelman kustannusjaolla (37 %/63 %) Pirkkalan kustannusosuus on 4,995 milj. euroa ja Tampereen kustannusosuus 8,505 milj. euroa. Kustannusarvio sisältää

allianssin kilpailutuksen kustannukset, palveluntuottajille maksettavan allianssin kehitysvaiheen kustannukset ja tilaajan hankinnat allianssin kehitysvaiheeseen. Kustannusarvio ei sisällä mahdollista 30 prosentin valtion tukea.

Tampereen kaupunginhallitus 3.4.2023 kokouksessaan hyväksyi hankesuunnitelman ja päätti valtuuttaa Tampereen Raitiotie Oy:n toteuttamaan hankesuunnitelman mukaista raitiotiehanketta niin, että hankkeen kehitysvaihe alkaa välittömästi ja päättyy siten, että rakentamisesta on mahdollista päättää valtuustossa suunnitteluvalmiuden puolesta lokakuussa 2024.

Esitys hankesuunnitelman hyväksymisen ja toteutussuunnittelun käynnistämisen päätöksenteon aikataulusta:

- Pirkkalan kunnanhallituksen 17.4. kokous.
- Tampereen ja Pirkkalan valtuustojen kokoukset 24.4.

Hankesuunnitelman rinnalla on valmisteltu Tampereen Raitiotie Oy:n osakassopimusta. Osakassopimus on hyväksytty Tampereen kaupunginhallituksen konsernijaostossa 21. maaliskuuta. Osakassopimus on hyväksyttävänä Pirkkalan, Kangasalan ja Ylöjärven kunnanhallituksissa ja valtuustoissa huhti- toukokuun aikana. Osakassopimuksessa on kuvaus, miten Tampereen Raitiotie Oy:n vuosittain veloittama raitiotien infravastike jaetaan kuntien kesken ja miten raitiovaunujen vaunuvuokra kohdistuu joukkoliikenneviranomaiselle.

Hyväksyttävänä olevan Tampereen Raitiotie Oy:n osakassopimuksen periaatteiden mukaisesti on laskettu arvio raitiotien infravastikkeen suuruudesta vuonna 2029. Vastikelaskelma esitettiin Tampereen ja Pirkkalan valtuustojen yhteisessä iltakoulussa 20. maaliskuuta. Tämänhetkisen arvion mukaan Tampereen raitiotien infravastike on vuonna 2029 yhteensä 42,9 milj. euroa, mikäli raitiotie on toteutettu Pirkkalassa Suupalle asti. Infravastikkeessa Tampereen osuus on 34,7 milj. euroa ja Pirkkalan kunnan osuus 8,2 milj. euroa. Raitiotieyhtiö kustantaa uusinvestoinnit kuntien takaamin lainoin. Valtuustojen päätösten ja osakassopimuksen hyväksynnän jälkeen Tampere ja Pirkkala voivat tehdä syksyllä osakassopimuksen mukaisen päätöksen Raitiotie Oy:n rahoituksen takaus- ja vakuusjärjestelystä.

Valtuustojen yhteisessä 20. maaliskuuta pidetyssä iltakoulussa joukkoliikenneviranomaisen Nysse antoi arvion myös Suuppa- Linnainmaa raitiotien vaikutuksesta Tampereen ja Pirkkalan vuoden 2029 joukkoliikenteen maksuosuuksiin. Tämän hetkinen arvio on, että raitiotielinjan 1 Suuppa- Linnainmaa vuoden 2029 liikennöintikustannus on 12,9 milj. euroa, lipputulot 9,0 milj. euroa ja subventiotarve 3,9 milj. euroa. Subventiotarpeesta Pirkkalan osuus on arviolta 1,1 milj. euroa ja Tampereen osuus 2,8 milj. euroa. Pirkkalan kunnan joukkoliikenteen vuoden 2029 nettokustannuksiksi arvioidaan 2,0 milj. euroa. Arviossa on mukana raitiotien ja bussiliikenteen kustannukset ja lipputulot sekä arvio 10 prosentin valtiontuesta joukkoliikenteeseen. Vuoden 2022 talousarvion mukainen vastaava kustannus oli 1,0 milj.euroa. Vuonna 2022 Pirkkalan kunnan nettokustannukset joukkoliikenteestä olivat 1,4 milj. euroa johtuen pääosin koronapandemian vaikutuksista matkustajamääriin sekä voimakkaasti kohonneista tuotantokustannuksista. Lopulliset joukkoliikennejärjestelmän kustannukset tarkentuvat raitiotien mahdollisen rakentamisen rinnalla tehtävän bussilinjaston tarkemman suunnitelman myötä.

Hankesuunnitelman alustavien katusuunnitelmaluonnoksien asemapiirrosten liittyvien hankkeiden kokonaiskustannusarvio on 42,9 milj. euroa. Liittyvät hankkeet on rajattu niin, että ne eivät ole raitiotien rakentamisesta riippuvaisia. Tampereen kaupungin osuus liittyvistä hankkeista on arviolta 34 milj. euroa. Alustava arvio on, että Pirkkalan kunnan

osalta noin 5 milj. euron edestä on liittyviä hankkeita, joita on tarkoituksenmukaista toteuttaa raitiotien rakentamisen yhteydessä uuden raitiotieallianssin toimesta periaatteella samassa kaivannossa ja samoilla liikennejärjestelyillä.

Tiedoksi

Tampereen Raitiotie Oy
Tampereen kaupunki
Pekka Sirviö/Tampereen Raitiotie Oy
Ville-Mikael Tuominen/Tampereen Raitiotie Oy
Mikko Nurminen/Tampereen kaupunki
Jukka Lindfors/Tampereen kaupunki
Mika Periviita/Tampereen kaupunki
Arto Vuojolainen/Tampereen kaupunki

Liitteet

Pirkkala-Linnainmaa raitiotien hankesuunnitelma 28.2.2023
Liite01a_Pirkkalan_ratahaara_asemapiirustukset_Tampere.pdf
Liite01b_Pirkkalan_ratahaara_asemapiirustukset_Pirkkala.pdf
Liite02_Pirkkalan_ratahaara_poikkileikkaukset.pdf
Liite03_Pirkkalan_ratahaara_pituusleikkaukset.pdf
Liite04_Pirkkalan_ratahaara_siltapiirustukset.pdf
Liite05a_Pirkkalan_ratahaara_johtosiirtopiirustukset_Tampere.pdf
Liite06_Pirkkalan_ratahaara_liva ja liikenteenohjaus_Kenkätie_Suupantie.pdf
Liite07a_Pirkkalan_ratahaara_kustannusrajaus_Tampere.pdf
Liite07b_Pirkkalan_ratahaara_kustannusrajaus_Pirkkala.pdf
Liite08a_Linnainmaan_ratahaara_asemapiirrokset_1_2.pdf
Liite08b_Linnainmaan_ratahaara_asemapiirrokset_2_2.pdf
Liite09_Linnainmaan_ratahaara_poikkileikkaukset.pdf
Liite10_Linnainmaan_ratahaara_pituusleikkaukset.pdf
Liite11_Linnainmaan_ratahaara_siltapiirustukset.pdf
Liite12_Linnainmaan_ratahaara_johtosiirtopiirustukset.pdf
Liite13_Linnainmaan_ratahaara_liva ja liikenteenohjaus_Aitolahdentie.pdf
Liite14a_Linnainmaan_ratahaara_kustannusrajaus.pdf
Liite14b_Linnainmaan_ratahaara_kustannusrajaus.pdf
Liite15_Hervannan varikkosuunnitelma.pdf
Liite16_Sammonaukion_kolmioraideselvitys.pdf
Liite17_Tekniset järjestelmät.pdf
Liite18_Katusulatus_vaihtotermiinaaleissa.pdf
Liite19_Livcy_nykytila-analyysi.pdf
Liite20_Design manual.pdf
Liite21_Meluselvitys_Raportti.pdf
Liite22_Tärinäselvitys.pdf
Liite23_Runkomeluselvitys.pdf
Liite24_Määrä- ja kustannuslaskennan periaatteet.pdf
Liite25_Kiinteistötaloudellinen selvitys.pdf
Liite26_Aluetalousvaikutusten arviointi.pdf
Liite27_Karttapalautekyselyn yhteenveto.pdf
Liite28_Työpajojen_yleisötilaisuuksien_Pappilan asukaskävelyn_muistiot.pdf
Liite29_Lausunnot.pdf
Liite30_Väyläviraston ohjeiden mukainen hankearviointi.pdf
Liite31_Hankesuunnitelma_esittelyaineisto.pdf

Ratikka, Pirkkalan suunnan vaihtoehtoselvitys
Liitteet 21a-h, meluraportin liitteet

Oheismateriaali

[« Palaa edelliselle sivulle](#)